

LIFE projekts

Kas ir ekosistēmu pakalpojumi, ekosistēmu pakalpojumu pieeja, tās attīstība un normatīvais ietvars

Inga Hoņavko

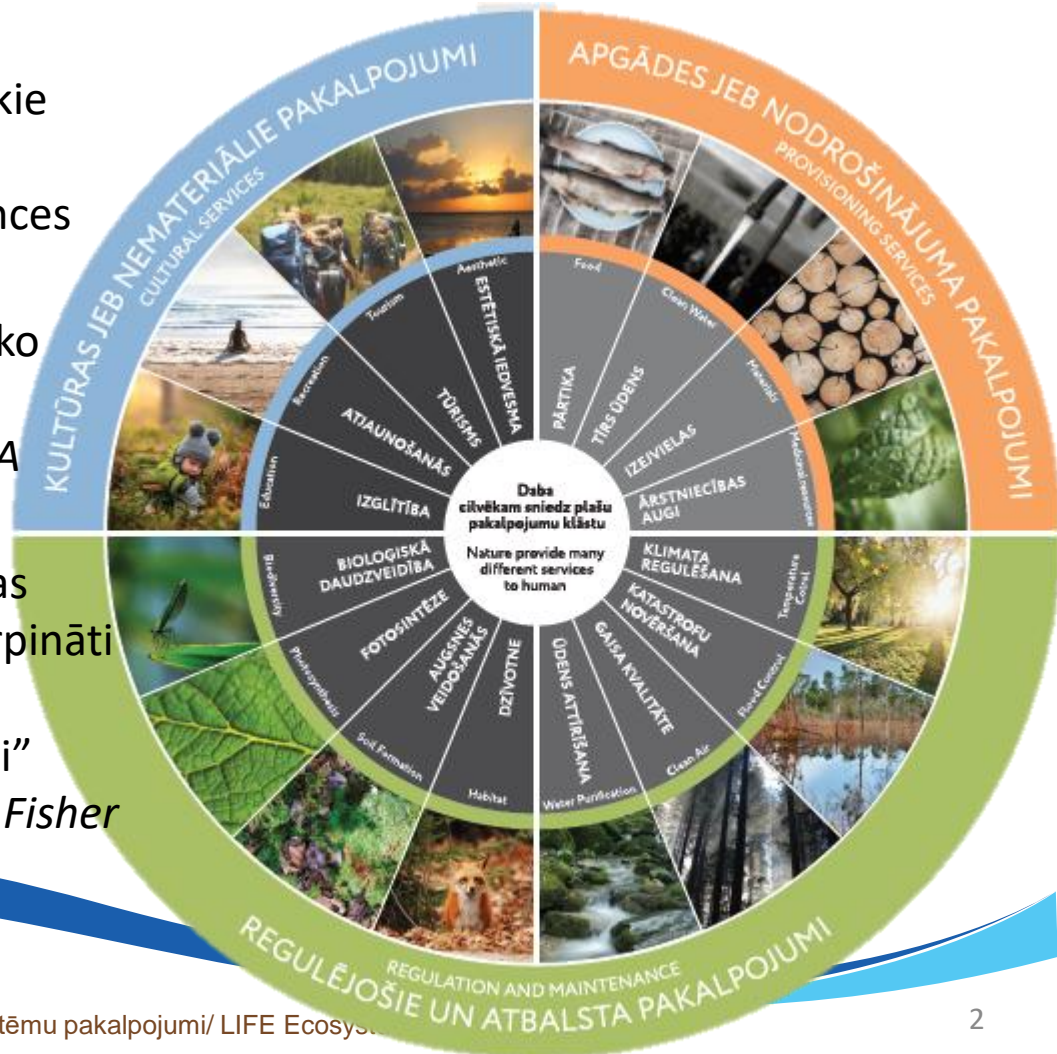
Projekta *LIFE Ekosistēmu pakalpojumi*
vadītāja

Pasākumu cikls 2020.g.februāris-marts

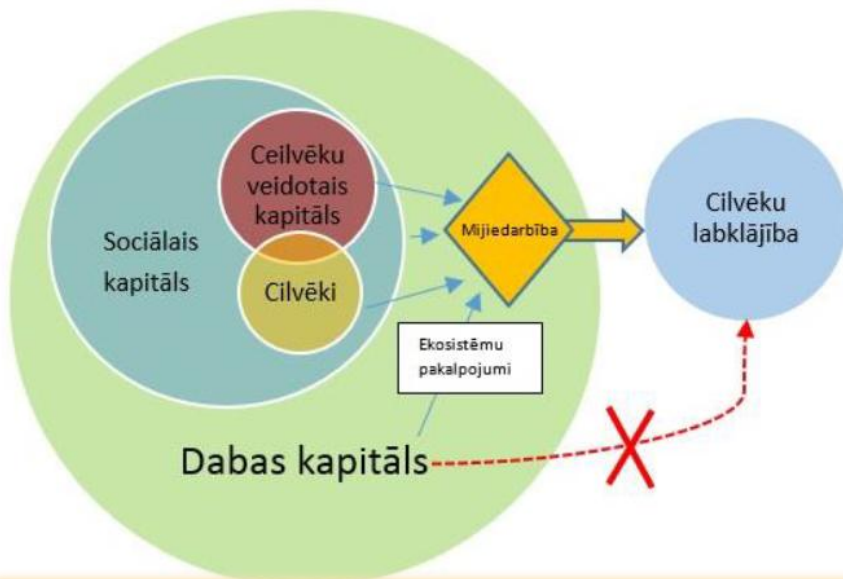
- ✓ pakalpojumi, kā “ekoloģiskie procesi, kas nodrošina un apmierina cilvēka eksistences vajadzības” (*Daily 1997*);
- ✓ pakalpojumi, kā “labumi, ko cilvēki iegūst no dabas” (*Costanza et al. 1997, MEA 2005*);
- ✓ pakalpojumi, kā “ekoloģijas komponenti, kas nepastarpināti tiek izmantoti cilvēku labklājības nodrošināšanai” (*Boyd and Bandhuf 2007; Fisher et al. 2008*).

Ekosistēmu pakalpojumu jēdziens

Sākotnēji ANO “Millennium Ecosystem Assessment” – visi labumi, ko cilvēks gūst no ekosistēmām

Pēdējie gadi - jēdziens ir paplašināts - ar EP saprotot ekosistēmas struktūru un funkciju ieguldījumus cilvēku labklājībā, kas veidojas kombinācijā ar cilvēku darbības ieguldījumu ekosistēmā (Burkhard et al. 2012a)

Savstarpējā mijiedarbība starp cilvēku kapitālu, cilvēku veidotās vides un sabiedrības kapitālu un dabas kapitālu, kas nodrošina cilvēkiem labklājību (pēc Costanza et al. 2014)

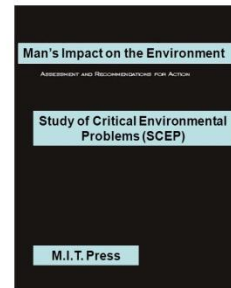
Ekosistēmu pakalpojumu pieejas sākums

1970. gadā ASV pētījums par kritiskajām vides problēmām („*Study of Critical Environmental Problems*”)

1972-1984 notiek jēdziena „ilgtspējīga attīstība” (*sustainable development*) izpratnes veidošanās

SCEP 1970

- Focused on global atmospheric problems
- Global problems do not necessarily need global solutions
- “In the foreseeable future advanced industrial societies will probably have to carry the major burden of remedial action”

Ekosistēmu pakalpojumu pieeja (EPP)

Ekosistēmu (pakalpojumu) pieeja - ir zemes, ūdens un dzīvo resursu integrētas pārvaldības stratēģija, kas veicina to saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu taisnīgā veidā (CBD, 2000).

Ekosistēmu (pakalpojumu) pieeju dažkārt sauc par

- ✓ **ekosistēmu pieeju** (*ecosystems approach*) vai
- ✓ **ekosistēmu pakalpojumu ietvaru** (*ecosystem services framework*).

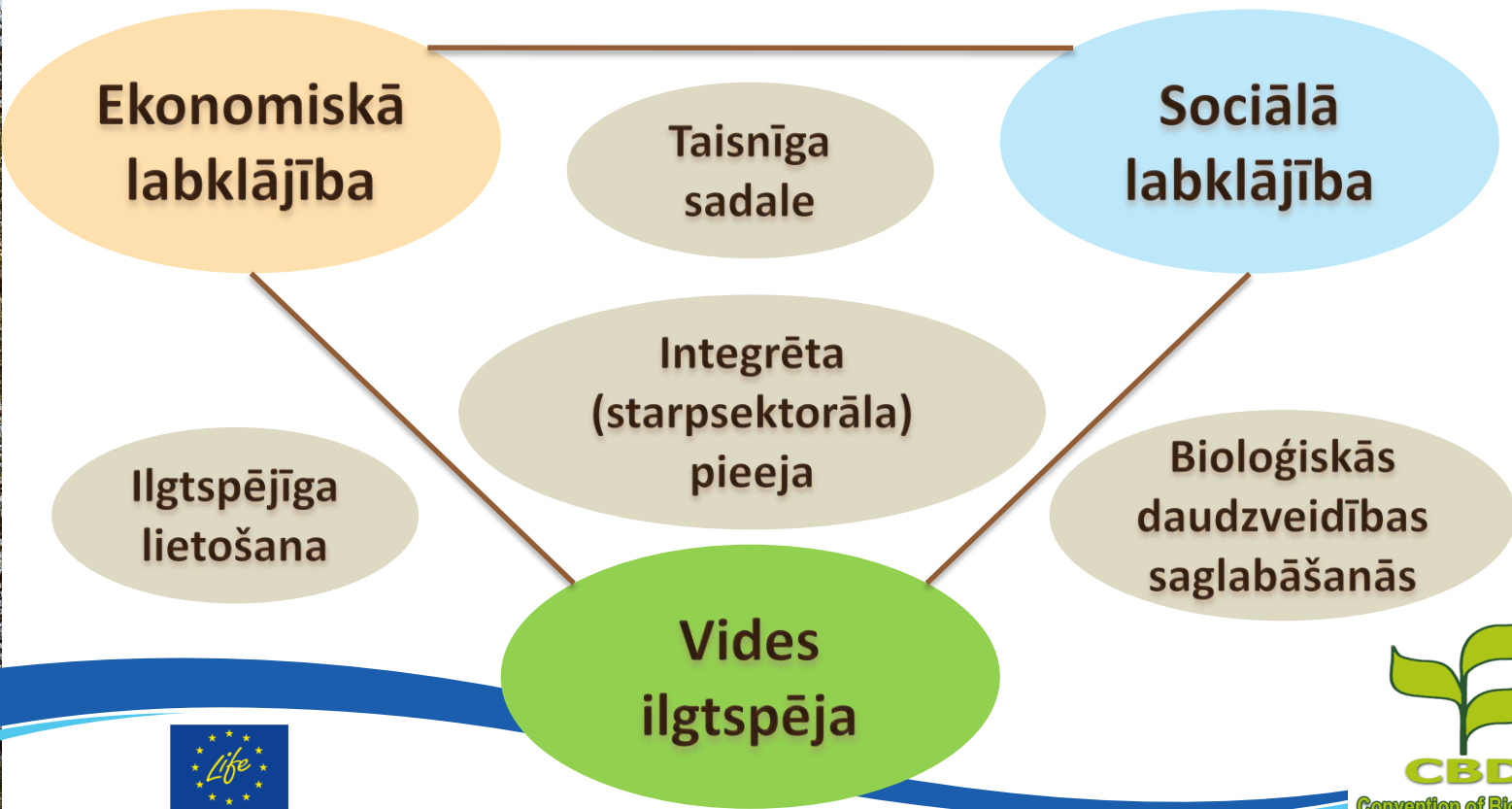
**Convention of Biological
Diversity**

Ekosistēmu (pakalpojumu) pieejas *pīlāri*

Tālredzīga
lēmumu
pieņemšana

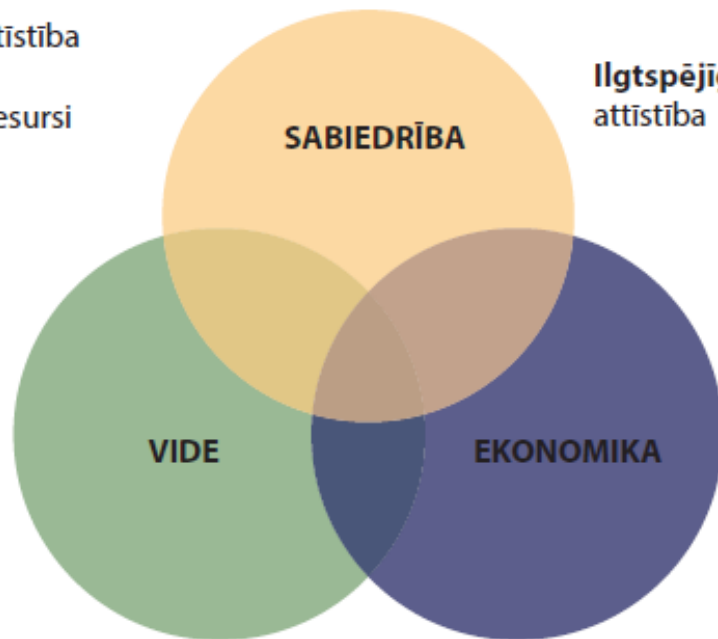

Mērķis: attīstīt teritoriju maksimāli saprātīgā un dabas vidi nedegradējošā veidā

Soļi: EP kartēšana, novērtēšana, attīstības scenāriju modelēšana ar ieguvumu un zaudējumu analīzi, lēmumu pieņemšana, īstenošana

Līdzsvarā:
sociālekonomiskā attīstība
un
attīstībai patērētie resursi

ATTĪSTĪBA

Ilgspējīga
attīstība

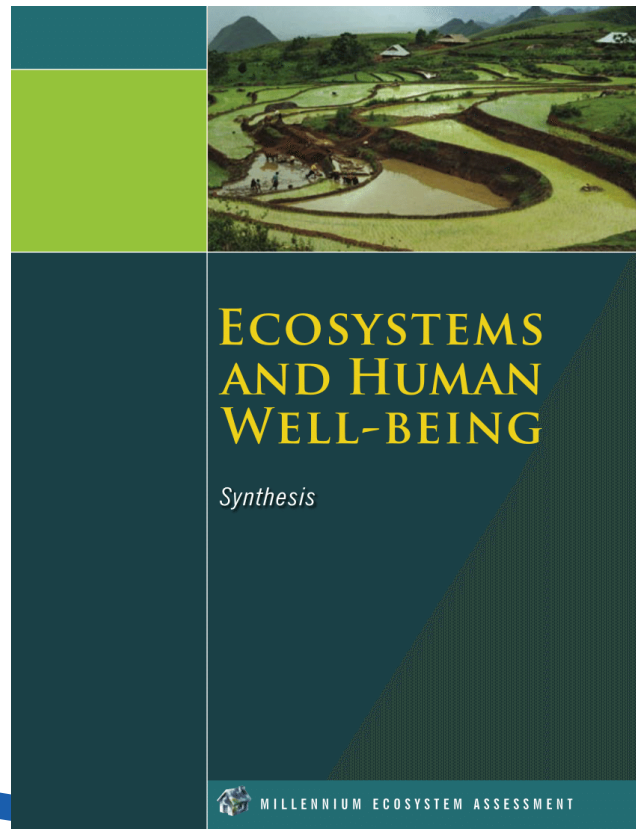
Mērķis: attīstīties, nodrošinot šodienas vajadzību apmierināšanu, neradot draudus nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanai.

Soļi: situācijas (vajadzību un iespēju) apzināšana, vīzijas, stratēģisko mērķu un prioritāšu definēšana, rīcības programmu un budžeta plānošana, īstenošana

Tūkstošgades ekosistēmu novērtējums

2001. gadā ANO uzsāka ekosistēmu pakalpojumu **koncepta** izstrādi. Plašāk šis koncepts „**Tūkstošgades ekosistēmu novērtējumā**” (*Millenium Ecosystem Assessment*) kļuva zināms pēc tā publicēšanas 2005. gadā.

Bioloģiskās daudzveidības ekonomika

2007 – 2010 - „Ekosistēmu un bioloģiskās daudzveidības ekonomika” (An initiative of *The Economics of Ecosystems and Biodiversity – TEEB*)

Making Nature's Values Visible

The Economics of Ecosystems and Biodiversity (TEEB) is a global initiative focused on “making nature’s values visible”. Its principal objective is to mainstream the values of biodiversity and ecosystem services into decision-making at all levels. It aims to achieve this goal by following a structured approach to valuation that helps decision-makers recognize the wide range of benefits provided by ecosystems and biodiversity, demonstrate their values in economic terms and, where appropriate, capture those values in decision-making.

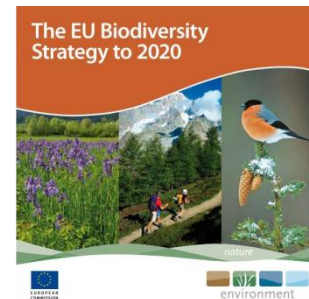

Ekosistēmu pakalpojumi ES politikā

ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģija 2020. gadam

② **Mērķis** – Saglabāt un atjaunot ekosistēmas un to pakalpojumus

⑤ **Uzdevums** – Uzlabot zināšanas ES par ekosistēmām un to pakalpojumiem

Ekosistēmu pakalpojumi Latvijas attīstības plānošanas dokumentos

Dabas kapitāla pārvaldība

Dabas kapitāls nav aizstājams

Ekosistēmu produktu un pakalpojumu izvērtējums

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030. gadam

Apsaimniekošanas rīcības

LATVIJA
2030

Eiropas vadlīnijas

MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services) ziņojumi un citi materiāli

<https://biodiversity.europa.eu/maes>

Projektu ietekmes novērtēšanai:

Assessing ecosystems and their services in LIFE projects -

https://ec.europa.eu/easme/sites/easme-site/files/life_ecosystem_services_guidance.pdf

Pēdējo gadu LIFE projekti – monitoringa ziņojumi (identificētās ietekmes, izstrādāti indikatori ietekmju novērtēšanai, rezultātu atspoguļošana).

EU guidance on integrating ecosystems and their services into decision-making

<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2019/EN/SWD-2019-305-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

Projekta LIFE Ekosistēmu pakalpojumi mērķis

**Veicināt ekosistēmu un to sniegto pakalpojumu
novērtējuma izmantošanu teritoriju un dabas
aizsardzības plānošanā Latvijā**

**Projektu īsteno: Dabas aizsardzības pārvalde,
Biedrība „Baltijas krasti” un Saulkrastu novada pašvaldība**

Dabas aizsardzības
pārvalde

**Projekta norises laiks:
01.06.2014 -31.03.2020**

Projekta teritorijas Latvijas piekrastē – Jaunķēmeros un Saulkrastos

Paldies par uzmanību!

<http://ekosistemas.daba.gov.lv>

[Twitter.com/EkosistemasLv](https://twitter.com/EkosistemasLv)

[Facebook.com/ekosistēmas](https://facebook.com/ekosistemas)

Inga Hoņavko

inga.honavko@daba.gov.lv

